

Nemci izgubili 14 bombnikov letalski bitki z Angleži

Srdite bitke med angleškimi in italijanskimi bojnimi ladjami v Sredozemskem morju. Angleži napadli in poškodovali največjo francosko bojno ladjo in zasegli parnika Ile de France in Pasteur. Poveljniki francoskega brodogovja v Aleksandriji se podali

LONDON, 11. jul. — Masni napad nemških letalcev na angleško obrežna mesta in pomorske lade v Rokavskem prelivu, najhujši v tej vojni, so bili odbiti. V 150 letal je bilo zavojevanih 14 letal, toda napadali so bili odgnani nazaj z velikimi izgubami.

Angleži so sestrelili 14 nemških bombnikov, 23 pa poškodovali. Slednji se najbrže niso vrnili v svoja oporišča. V Londonu so objavili, da sta bili samo dve angleški letali uničeni v spopadih. (V Berlinu trdijo, da je bilo deset angleških letal sestreljenih. Nemške bombe so dalje poangleško križarko v Rokavskem prelivu in štiri trgovske lade. V bitki z Angleži so izgubili štiri letala. Vrtno poveljstvo poroča, da je 28 angleških letal sestreljenih, ki so napadla nemško pomorsko bazo pri Stavangerju, Norveška.)

London, 10. jul. — Angleške italijanske bojne ladje ter letala so se danes spopadle v srbi bitki na Sredozemskem morju za kontrolno življenjske potrebne črte, ki spaja Gibraltar s Španijo prekoplom. Poročila o srbi bitki so konfliktna. Časopisne agencije obeh strank poročata o zmagi.

Poročila soglašajo le v tem, da so se vršile tri separatne bitke — vzhodno od Gibraltara, ob italijanskega "čevlja", v bližini Krete, otoka v vzhodnem Sredozemskem morju in isto od grškega obrežja. Angleži trdijo, da je bila ena kapitalska italijanska bojna ladja poškodovana, štiri italijanska letala sestreljena, sedem pa poškodovanih. Poročilo dostavlja, da angleške bojne ladje zasledujejo italijanske.

Italijanska časopisna agentura Stefani poroča, da je bitka trajala pet ur. Italijanske bojne ladje so poglone angleške proti ladje. Te so bile prve velike bitke med angleškim in italijanskim bojnim brodogovjem.

Velika Britanija proslavlja nove triumfe svoje bojne mornarice in letalske sile v spopadih s sovražniki, ki so se vršili v več vrstah zemeljske oble o Aleksandriji, Egipt, do Singapora in Severnega morja do obrežja zapadne Afrike poleg onih na Sredozemskem morju. Najznanejši dogodki so bili napad angleških bombnikov na štiri nemške križarke v Wilhelmshavenu, nemški pomorski bazi. Bombe so zanele ogenj na dveh bojnih ladjah in poškodovale pomorske.

Moitvo angleškega torpednega čolna in bombniki so napadli in poškodovali novo in največjo francosko bojno ladjo Richelieu pri Dakarju, Senegal. Britske mornarice so zasegle Ile de France, drugi največji parnik francoske trgovske mornarice v Singaporu. Angleški mornarji so preprečili uničenje tretjega največjega francoskega parnika Pasteurja v luki Nove Škotije.

Ile de France, 43.450-tonski parnik, je zapustil novo-orško luko 1. maja s torovom bojnih letal, masinerijo in drugim bojnim materialom in odplul proti Halifaxu. Angleži so ga zasegli v Singaporu; odkoder je namenjen odpluti proti Avstraliji. Poročilo, da so bile nadaljnje nemške francoske bojne mornarice demilitarizirane, je izzvalo veliko veselje v Angliji. Te bi morale priti v nemške in italijanske roke v smislu pogojev

Anglija spet apelira na Ameriko

Skupna borba proti agresorjem

London, 10. jul. — Herbert Morrison, laborit in minister zalog v Churchillovi vladi, je apeliral na Ameriko za sodelovanje in organiziranje vseh sredstev in virov "za zbrobitev moči agresorjev na evropskem kontinentu." Morrison je govoril po radiu.

"Vi veste, da nacijske ambicije nimajo nobene meje," je dejal. "Mi dobivamo inspiracijo iz opazovanja Amerike, ki se je vzbudila in je pripravljena. Proti ogromni materialni sili evropskega kontinenta, organizirani za agresijo, se more postaviti le kombinacija največjih industrijskih podjetij na svetu, katera predstavljata Velika Britanija in Amerika. Vi in mi moramo strniti vse virove in sredstva za boj proti agresorjem. Amerika naj nam pošilja orožje in letala, kar že dela, toda v večjem obsegu in številu. Mi gledamo na Ameriko kot na našo orožarno in upamo, da nas bo zalagala s potrebnim materialom še nadalje. Dolžnost Velike Britanije je, da vztraja v boju do konca. To se bo zgodilo z ameriško pomočjo, na katero računamo."

Kingsley Wood, finančni minister, je povedal parlamentu, da bo Velika Britanija v tem letu potrošila trinajst milijard dolarjev za civilne in vojne namene. On je tudi pozval parlament, naj dovoli dodatni kredit vladi v vsoti \$3,780,000,000. Anglija potroši za financiranje vojne proti Nemčiji in Italiji \$36,000,000 na dan.

Japonska zasegla angleški parnik

Protiameriške demonstracije v Šanghaju

Šanghaj, 10. jul. — Letaki z napisi: "Proč z Ameriko!" so se pojavili na tukajšnjih ulicah v zvezi z demonstracijami japonskega nezadovoljstva proti ameriški in britski politiki na Daljnem vzhodu. Japonska bojna ladja je istočasno zasegla angleški parnik Shengking, ki je bil po japonskem poročilu naložen v municijo, "katero je imela dobiti neka zavojevana država."

Danes se bo vršil protestni shod japonskih "patriotov" proti ameriškim mornarjem, ki so aretirali več japonskih policajev v mednarodni naselbini Šanghaja. Major Saburo Miura, načelnik japonske policije, je zahteval od poveljnika ameriških mornarjev zadoščenje in opravičilo zaradi aretacije policajev.

Vest iz Tokija se glasi, da je Japonska zapretila z oboroženo akcijo v Hongkongu, angleški krošni koloniji. To se je zgodilo potem, ko so britske avtoritete zavrnile zahtevo glede zavrtitve česte, ki vodi iz Burme na Kitajsko in po kateri dobiva slednja orožje in bojni material.

kor cen, okoli 500. Štirikrat je bila omožena, a ima še vedno dober tek in vid. Ta primer dokazuje poleg številnih drugih primerov, trdoživih ljudi, kako čvrste in odporne konstrukcije pa dobrega zdravja je narod v Jugoslaviji.

OSIŠČE SE IZREKLO ZA RAZKOSANJE RUMUNIJE

Ogrska bo dobila kos Transilvanije

BOLGARIJA PONOVI VILA SVOJE ZAHTEVE

Budimpešta, Ogrska, 10. jul. — Tu poročajo, da bosta Nemčija in Italija pozvali Rumunijo, naj odstopi kos Transilvanije Ogrski. Preliminarni dogovor je bil že sklenjen z Ogrsko pred pričetkom konference v Monakovu, kamor sta odpotovala premier Paul Teleki in zunanji minister Csaky in kjer se bosta sestala z nemškimi zunanjim ministrom Ribbentropom ter italijanskim zunanjim ministrom Cianom.

Diplomatični krogi v Budimpešti pravijo, da bo posebni rumunski odposlanec, ki je že odletel iz Bukarešte v Monakov, informiral, da mora Rumunija takoj odstopiti kos Transilvanije Ogrski. Kako velik kos te pokrajine zahteva Ogrska, ni znano. Ta najbrže vključuje vse obmejno ozemlje Transilvanije, na katerem živi ogrska manjšina. Pokrajina, v kateri biva okrog 500,000 Nemcev in je v okviru Rumunije, bo dobila popolno avtonomijo na podlagi sklenjenega sporazuma med Ogrsko, Nemčijo in Italijo. Hans Otto Roth, vodja nemške manjšine v Rumuniji, ki je bil imenovan za člana vlade, se ni bil sprizrečen.

Teleki in Csaky, ki zvesto sledita politiki osi Rim-Berlin, bosta po tu objavljenih poročilih razpravljala z Ribbentropom in Cianom izključno o vprašanju vrnitve Transilvanije Ogrski. Naznanjeno je bilo, da je Ogrska mobilizirala armado pol milijona mož in jo poslala na rumunsko mejo, kjer čaka na akcijo.

Sofija, Bolgarija, 10. jul. — Bolgarski časopisi so z dovoljenjem vlade pozvali države Balkanske antante v skupno akcijo proti silam, ki ogražajo njihove interese. Antanto tvorijo Jugoslavija, Rumunija, Grčija in Turčija. Neki list piše, da bo morala Bolgarija apelirati za pomoč na sovjetsko Rusijo ali Nemčijo ter Italijo, da te aranžirajo poravnavo njenih teritorialnih zahtev, "dokler je še čas."

Bolgarija zahteva od Rumunije vrnitve Dobruže, od Grčije pa prost izhod do Egejskega morja. Bukarešta, Rumunija, 10. jul. — Nova totalitarna vlada hoče formirati vzorno nacijsko državo, obenem pa je naglasila, da ne bo odstopila niti palca svojega ozemlja. "Rumunija ne priznava upravičenosti ogrskih zahtev glede odstopa ozemlja in bo zahteve odločno odbila," se glasi uradna izjava. "Ona je pripravljena le na diskuzijo o izmenjavi prebivalcev."

Senat odobril imenovanje Stimsona

Washington, D. C., 10. jul. — Po dolgi debati je senat odobril Rooseveltovo imenovanje Henryja L. Stimsona, republikanca, za vojnega tajnika, s 56 proti 28 glasovom. Znamenja kažejo, da bo senat z isto večino odobril tudi imenovanje polkovnika Franka Knoxa, podpredsedniškega kandidata republikanske stranke l. 1936, za mornaričnega tajnika.

Moskva postavila kandidate v baltičkih državah

Riga, Latvija, 10. jul. — Volilna kampanja v Latviji, Estoniji in Litvi, ki so prišle pod dominacijo sovjetske Rusije, je v razmahu. Volitve se bodo vršile prihodnje nedelje, toda volilci bodo morali glasovati le za kandidate, ki so jih imenovala sovjetske avtoritete.

Domače vesti

Novice iz Minnesote

Ely, Minn. — Tu se nahaja na obisku Rozi Jenko, vdova po pokojnem Fr. Jenku, s sinom Frankom, hčerjo in njenim možem Mattom Zeleznikarjem iz Milwaukeeja, Wis. Od tu pojdejo v Chisholm. — Dne 28. junija sta med Elyjem in Wintonom trčila avto, ki ga je vodil Matt Bruha, in avtotruk, ki ga je vodil John Kralj, oba iz Elyja. Enajst oseb je bilo ranjenih, med katerimi sta oba voznika, Kraljeva žena, Mollie Meden, Julija Meden, Frank Tomšič, John Tomšič in Fr. Dejak. Ranjence so odvedli v elyško bolnišnico, od tam pa domov v zdravniško oskrbo. — Karl Ašč in George Borovac sta pred nekaj dnevi pred sodnikom v Hibbingu priznala, da sta ukradla nekemu farmarju dva prašiča. Obojena sta bila v denarno kazen. — A. J. Cerjanec, novozvoljeni slovenski šolski odbornik v Evelethu, je 6. julija prevzel svoj urad. — Poročeni so bili zadnje dni Frank Schley in Jennie Stepič ter Rudolf J. Gavoda in Mayme Tomšič iz Chisholma; John Stefančič iz Towerja se je pred kratkim oženil s Heleno Zelko iz Jolietu.

Nov grob v Racinu

Racine, Wis. — Dne 4. julija je tu umrl rojak Ignac Krašev, star 72 let in doma s Vrhniku pri Ljubljani, po domače Petkovski Nace. Tu ne zapušča nobenih sorodnikov in tudi član ni bil nobenega podpornega društva. Prijatelji so ga pokopali 8. t. m. civilno.

Iz Clevelanda

Cleveland, — Dne 8. t. m. je umrla Frances Perko, roj. Arko, po domače Zajčková Franca, stara 58 let in doma iz Zagradca. Zapušča moža, dva sinova, pet hčera, dva brata in sestro.

Unija šla v boj za zvišanje mezde

Vlada posegla v konflikt

Washington, D. C., 10. jul. — Reprezentantje unije Aluminum Workers in Aluminum Co. of America so imeli separatne razgovore z vladnimi uradniki, ki hočejo preprečiti stavko, s katero je zapletila unija, ko je kompanija odbila zahtevo glede zvišanja plače za deset odstotkov. Okrog 10,000 delavcev bo prizadetih, če bo stavka izbruhnila.

Nick Zonarich, predsednik unije, je dejal, da so on in drugi uradniki konferirali s Sidneyjem Hillmanom, članom svetovne komisije narodnega obrambnega odbora. Zonarich je dejal, da je članstvo v veliko večino odglašovalo za oklic stavke, toda akcija je bila odložena, ko je vlada posegla v konflikt. "Mi nečemo ovrati izvajanja programa narodne obrambe, toda če bo kompanija vztrajala na svojem stališču in se upirala zvišanju plače, je stavka neizbežna," je rekel Zonarich.

M. V. Anderson, podpredsednik kompanije, je dejal, da je govoril z več vladnimi uradniki, ni hotel pa pojasniti detajlov.

Vatikansko glasilo hvali Petaina

Rim, 10. jul. — Osservatore Romano, glasilo Vatikana, je objavilo uvodnik, v katerem hvali maršala Petaina, predsednika francoske vlade, in njegove napore glede reorganiziranja Francije. To je bilo že drugič, da je ta list objavil članek političnega značaja, odkar je Italija stopila v vojno na strani Nemčije. V smislu dogovora z Mussolinijevo vlado ne bi smel list pisati o političnih zadevah.

Privatne armade ožigosane v senatu

Odprava špijonaže v industrijah

Washington, D. C. — Špijonski sistem, ki ga vzdržujejo in financirajo mogočne korporacije, je "peta kolona," ki skuša demoralizirati in uničiti delavsko gibanje in strmoglaviti ameriško vlado.

Tako sta ta sistem orisala senatorja La Follette in Thomas, ko sta pozvala senat, naj takoj sprejme zakonodajo za odpravo špijonaže, stavkolomskih agentur in privatnih armad. Osnutek sta sestavila na podlagi evidence, katero sta dobila kot člana senatnega odseka za civilno svobodščino.

"Zločesti sistem industrijske špijonaže je v nasprotju s pojmom svobodne družbe," je rekel La Follette. "Kljub temu se je razpasel v mnogih industrijah. Velike korporacije, udeležene v meddržavnih trgovini, ga vzdržujejo in financirajo. Strup špijonaže se razširja in ustvarja pogoje za konflikte."

Senator je naštel več korporacij, ki vzdržujejo privatne armade in špijonski sistem. Med temi so National Steel Corp., kateri načeljuje Ernest T. Weir, finančni direktor o-srednjega odbora republikanske stranke; Republic Steel Corp., Youngstown Sheet & Tube Co., Goodyear Rubber Co., Remington-Rand Corp., Radio Corporation of America in več drugih.

La Follette je dejal, da korporacija Republic Steel vzdržuje oboroženo silo več sto moških, ki love delavske organizatorje, kadar se pojavijo v krajih, kjer ima korporacija svoje tovarne. Mnogo unionistov so ti pretepli brez vsake provokacije. Korporacija je največja kuvalnica strupenega plina. Ima ga več v svojih skladiščih nego katerekoli državna milica. Youngstown Sheet & Tube Co. in več drugih korporacij je oboroženih do zob. V svojih tovarnah imajo skladišča streljiva, pušk in drugega orožja poleg streliva.

V Ameriki operira veliko številno detektivskih agentur, ki zalagajo industrijske korporacije s špijoni in stavkolomci. Njih dohodki znašajo več milijonov dolarjev letno.

Bivši angleški kralj postal governer

Vladal bo Bahamsko otočje

London, 10. jul. — Vojvoda Windsor, ki se je odpovedal angleškemu prestolu, je bil večera imenovan za governerja Bahamskega otočja, ki leži v bližini Floride. To pozicijo mu je podelil njegov brat in kralj Jurij na priporočilo premierja Churchilla.

Churchill je branil vojvodo v krizi decembra l. 1936, ko se je moral odreči prestolu na pritisk vladajoče klike. Churchill je izjavil, da hoče dobiti v vlado moža, ki ga je vedno čislal. Sedanjí governer Bahamskega otočja je Charles Dundas.

Vojvoda Windsor in njegova žena, bivša Američanka, sta pobegnili iz Francije v Španijo, ko so udrie Hitlerjeve čete na francosko ozemlje, in od tam v Lizbono, glavno mesto Portugalske, kjer se sedaj nahajata kot gosta nekega bankirja. Tu sedita, da bosta kmalu odpotovala v Nassau, glavno mesto Bahamskega otočja, kjer bo vojvoda prevzel svojo službo. Dundas je bil imenovan za governerja Ugande, angleškega protektorata.

MARŠAL PETAIN DOBIL DIKTATORSKO OBLAST

Tretja francoska republika pokopana

POSLEDICE NACISKEGA PRITISKA

Vichy, Francija, 10. jul. — Francoški parlament je večera podpisal smrtno obsodbo, ki pomeni konec demokratične francoske republike, katere je bila rojena po polomu imperija Napoleona III., ko je podelil diktatorsko oblast maršalu Petainu, predsedniku vlade. On bo spisal novo ustavo. Predlog je bil sprejet v poslanski zbornici s 395 proti trem glasovom v senatu pa s 225 proti enemu glasu. Trije poslanci, ki so glasovali proti, so bili socialisti Margaine in socialisti Biondi in Leon Roche. V senatu je glasoval proti samo senator Chambrun.

Po formalni odobritvi na današnji seji obeh zbornic bo maršal Petain postal po imenu diktator, toda Francijo bo vladal triumvirat, ki ga tvorijo general Maxime Weygand, bivši vrhovni poveljnik francoske in angleške oborožene sile v Franciji, bivši premier in zunanji minister Pierre Laval in bivši delavski minister Adrien Marquet.

(Poročila iz Zeneve, Švica, se glase, da je Nemčija oporila maršala Petaina, da mora formirati totalitarno vlado. Če ne bo tega storil, bo izgubil pravico vladanja celo ozemlja, katerega se niso zasedle Hitlerjeve čete.)

Glasovanje v poslanski zbornici je pokazalo, da se je seje udeležilo manj kot dve tretjini poslancev. Imed bivših in sedanjih ministrov so se udeležili seje je Camille Chautemps, Charles Pomaret, Andre Favier, Albert Chichery in bivši premier Paul Reynaud, čigar vlada je bila strmoglavljena, ko je Francija apelirala na Nemčijo za sklenitev premirja. Reynaud je prišel na sejo z obvezano glavo. On je dobil poškodbe v avtni nesreči, ki se je pripetila 28. junija v bližini Montpellierja.

Izjava vlade, v kateri je orisala svoje načrte in jih predložila poslancem, se je glasila:

"V najbolj težki uri v svoji zgodovini mora Francija razumeti in sprejeti nujnost narodne rešitve. Vlada mora dobiti oblast v vseh področjih, da bo lahko odločevala, se pogajala in storila potrebne korake, da reši, kar se da rešiti, uniči, kar je treba uničiti, in zgraditi, kar mora biti zgrajeno."

Deklaracija vsebuje tudi sva-rilo organiziranemu delavstvu, da totalitarna Francija ne bo trpela stavek in da morajo biti vse socialne, družinske, profesionalne in splošne aktivnosti podrejene volji in zahtevam vlade. S tem je Francija stopila v vrsto totalitarnih držav, kakršne so Nemčija, Italija, Španija in druge.

Komunistična kontrola Ameriške delavske stranke

New York, 10. jul. — Ameriška delavska stranka, ustanovljena pred štirimi leti, je prišla pod kontrolo komunistične stranke v New Yorku, ki jo izrablja v svoje namene. Alex Rose, ki je resigniral kot tajnik Ameriške delavske stranke, je dejal, da so se komunisti poslužili vseh zvijač v kampanji, da dobe kontrolo nad stranko in v tej so tudi uspeli.

Novice iz starega kraja

Primorja
 Zlomilo si je zlomil
 Materija, junija 1940. — Ko
 razkladal drva z voza je 70-
 letni Anton Jakulin iz Materije
 se težko ranil. Pri pad-
 ni se zlomil ključnico. Zdra-
 vilo se bo moral 5 tednov.

Trst, junija 1940. — V Italij-
 skem državnem proračunu je
 odobrena vsota 60 milijonov lir
 za gradnjo in razširitev
 v Trstu in Palermu.

Padel v potok
 Koper, junija 1940. — V tež-
 nju stanju so pripeljali v trža-
 ško bolnišnico 45-letnega kole-
 karnika Ivana Beničiča iz Smarja
 pri Kopru, ki je padel pri
 gradnji ceste v potok. Njegov
 stanje je nevarno.

Ni bilo mature
 Trst, junija 1940. — Kakor je
 bilo javljeno, so vse italijan-
 ske končale to šolsko leto
 dni prej, in to v zvezi z vedno
 bližajočimi pripravami Ita-
 lijanov na vstop v vojno. Ni treba
 še omeniti, da so bili učenci
 to urebno zelo zadovoljni.
 Najbolj burni čas pa jim je pri-
 nel druge olajšave. Kakor
 so, vse srednje šole do-
 odlik, da letos ne bo matu-
 re, pa ne bo šlo na škodo
 tveev, ki bodo dobili diploma
 v polaganju mature. Vse to
 omilja na nekdanje "kriega-
 sture" v bivši Avstriji.

Slovenske knjige
 Goriki knjižnici
 Državna knjižnica v Gorici se
 v teku l. 1940 pomnožila za
 4000 zvezkov. Med temi je za
 slovenske bralce važna zlasti slo-
 venska skupina (raccolta slavica),
 ki bo obsegala vsaj 2.000
 zvezkov. Glavni del slovenskega
 dela tvorijo učiteljska knjižni-
 ševna idrijska zvezka.

Goriški mesečnik "La vita"
 Goriški mesečnik "La vita"
 piše o knjigah iz Idrije
 "Dela bivše šolske
 knjižnice v Idriji je sama nud-
 skraj popolno sliko sloven-
 skega slovnstva in kulture od na-
 vraga prepoveda do novoro-
 ženega simbolizma. Sedaj
 spominja slovenski oddelek
 vrsta periodičnih izdaj in le-
 vinskih in drugih del. To so
 vsa vrsta rod "mlade Sloveni-
 (Janežič, Jenko, Levstik,
 itd.) in skupine sotrudi-
 "Ljubljanske zvonca", ki
 bil središče literarnega življe-
 do začetka katoliške revije
 "om in svet"; omenjeni sotrudi-
 so zlasti Levec, Tavčar,
 Menciinger itd. — Ure-
 so skoraj vse vrste vzgoj-
 nalnih in poučnih knjig
 družbe sv. Mohorja" v Celovcu
 "Slovenske Matice" v Ljub-
 ni. — V idrijski knjižnici je
 slovan velik del modernih slo-
 venskih literarnih struj. Poseb-
 mesto zavzemajo Cankar, Žu-
 čič in simbolistični tokovi, ki
 se uveljavili okoli "Doma in
 sveta". Koliko slovenskih ču-
 stov, kot Kres, Veda, Čas,
 majski zvon, Dom in svet itd.
 lahko koristilo proučevalcem
 naše, a plodovite slovenske li-
 terature bolj kot katerakoli
 druga razprava, ki združuje
 jugoslovanske kulture, raz-
 je po postanku, duhu in raz-
 ni. Posebno Gorica se bo lahko
 služevala slovenskega oddelka
 istočasno se bo mogla ponaša-
 da je njena državna knjižni-
 ševna v Italiji, ki ima popolno
 knjižnico slovenskega leposlovja 19.
 stoletja.

Medtem ko z zadovoljstvom
 izvajanje, pripo-
 jamo, da je goriška državna
 knjižnica imela že prej precej
 knjižnih, katerih pa v
 katalogih ni bilo najti. Upamo,
 bodo uvrstili v novi slovan-
 ski oddelek ter da bodo tako čiš-
 tvenemu obsevu na razpolago.

Prisiljeni tržaški sodišča
 Pred sodiščem je bil oproščen
 Viktor Frelih, gluhomec iz
 Petra na Krasu. Obtožil ga je
 kriminalni Smerdel, da mu je iz-
 nob in ga pretepel decembra
 prejšnjega leta pri dopolnavskem
 zagovorniku, da je bil iz-
 sod. Sodišče je Freliha opro-

Slabše jo je skupil 34-letni
 Anton Cigoj iz Slavine, ki je do-
 bil težko kaznen zaradi nekaj li-
 trov zganja. Ko je šel zvečer
 proti domu, so ga nenadoma
 ustavili karabinerji in ga vpra-
 šali, kaj ima v culi. Na ponovna
 vprašanja karabinerjev ni nič
 odgovoril. Karabinerji so mu na
 to ukazali, naj dvigne roke, med-
 tem pa je Cigoj raje dvignil pe-
 te in jo pobrisal iz pred oči kakor
 so izjavili karabinerji. Po
 kratkem teku in po nekaj strelih
 iz revolverja je bil Cigoj ujet.
 Pri njem so našli pet litrov zga-
 nja, za katere ni vedel Cigoj od-
 govora. Vsa zadeva je prišla
 pred tržaško sodišče, kjer je bil
 Cigoj strogo kaznovan. Prvič je
 bil obsojen zaradi zganja, in dru-
 gič ker se je zoperstavljal karabi-
 nerjem. Dobil je eno leto in tri
 mesece zapora ter 900 lir denar-
 ne kazni.

Vrsta nesreč
 Gorica, maja 1940. — Pod av-
 tomobil je prišla 36-letna Pol-
 ka Simčičeva iz Kromberga. Pri
 nesreči si je zlomila levo nogo.
 — Na korzu je nenadoma posta-
 lo slabo 27-letnemu Ivanu Kraš-
 ni iz Vojskega. Prepeljali so ga
 v bolnišnico na pregled. — Pri
 gozinskem delu se je Francu Pe-
 čarju, 46-letnemu gozdnemu del-
 lavcu iz Sturij, zrušilo drevo.
 Pri tem si je zlomil nekaj rebrov.
 Odpeljali so ga v Gorico. — Pri
 padcu si je 27-letni Cvetko Do-
 ljak iz Grganja zlomil roko in
 zadobil še druge številne poškod-
 be.

Konj ga je udaril
 Tržič, maja 1940. — Ko je čiš-
 til hlev, je konj s kopitom udaril
 46-letnega Franca Legišo po
 desnem bedru. Po pomoč se je
 moral zateči v bolnišnico, kjer
 bo moral ostati nekaj tednov.

Delo pri elektrarni v Plaveh
 se bliža koncu
 Gorica, maja 1940. — Še ma-
 lo časa, in zopet bodo zabrnele
 nove turbine ob Soči. Kakor po-
 ročajo, dela za gradnjo velike
 hidrocentrale v Plaveh se bliža
 koncu. Tudi ta centrala, kakor
 smo že pisali, se nahaja pod
 zemljo, ali prav za prav v živi
 skali. Od nje ni videti nobenega
 objekta, samo izkopani material
 priča, kje bi po piliki morali
 biti. V elektrarno priteče voda
 po 6 km dolgem predoru, ki se
 začne nad konalskim železniškim
 mostom v bližini nekdanje dobro
 znane Skalabanove gostilne in
 teče v elektrarno, ki se nahaja
 na desnem bregu Soče nekoliko
 nad plavsko železniško postajo.
 Delavcev skoro ni več. Zaposle-
 ni so sedaj samo specialisti:
 strojniki, monterji, električisti,
 kar priča, da bo plavska elek-
 trarna kmalu v obratu.

S češnje je padel
 Dolina, maja 1940. — Deset-
 letnega Pepčka Karmazina iz
 Doline so lepe češnje zvalile, da
 je splezal na drevo. Toda, ko je
 že bil blizu sladkega sadeža, je
 izgubil ravnotežje in padel na
 tla. Na njegove obupne klice so
 prihiti stariši, ki so ga spravili
 v bolnišnico. Zdravniki so ugo-
 tovlili, da ima zlomljeno levo ro-
 ko. Volja do češnje mu je me-
 nila, kajti zdraviti se bo moraj
 najmanj pet tednov, ako ne na-
 stopijo kake komplikacije.

šaci prekopavati in iskati ostan-
 ke zidov med koreninami in iska-
 ti dreva. Brez števila dreves je
 zaradi tega propadlo. Velik del
 obrambnega zida se nahaja v
 gozdu, ki je last Antona Rizat-
 ta, ki je dovolil vsa dela na svo-
 jem posestvu. To so bila do se-
 dan največja dela v naši deželi
 za izkópavanje rimskih ostan-
 kov.

Prve češnje
 Gorica, maja 1940. — Prve
 goriške češnje so prišle na trg
 že pretekli teden in še prej. Ven-
 dar pa ni letos z njimi kaj prida,
 ker so slabe zaradi letošnjega
 slabega vremena. Cena se jim
 suče okrog 1.50 lire za kg in jih
 ni veliko ter niso primerne za
 izvoz. Z junijem se bo začel iz-
 voz češenj boljše vrste (srčnice)
 v Nemčijo, ki je dovolila letos
 precejšen kontingent.

Vrsta nesreč
 Gorica, maja 1940. — Pod av-
 tomobil je prišla 36-letna Pol-
 ka Simčičeva iz Kromberga. Pri
 nesreči si je zlomila levo nogo.
 — Na korzu je nenadoma posta-
 lo slabo 27-letnemu Ivanu Kraš-
 ni iz Vojskega. Prepeljali so ga
 v bolnišnico na pregled. — Pri
 gozinskem delu se je Francu Pe-
 čarju, 46-letnemu gozdnemu del-
 lavcu iz Sturij, zrušilo drevo.
 Pri tem si je zlomil nekaj rebrov.
 Odpeljali so ga v Gorico. — Pri
 padcu si je 27-letni Cvetko Do-
 ljak iz Grganja zlomil roko in
 zadobil še druge številne poškod-
 be.

Konj ga je udaril
 Tržič, maja 1940. — Ko je čiš-
 til hlev, je konj s kopitom udaril
 46-letnega Franca Legišo po
 desnem bedru. Po pomoč se je
 moral zateči v bolnišnico, kjer
 bo moral ostati nekaj tednov.

Delo pri elektrarni v Plaveh
 se bliža koncu
 Gorica, maja 1940. — Še ma-
 lo časa, in zopet bodo zabrnele
 nove turbine ob Soči. Kakor po-
 ročajo, dela za gradnjo velike
 hidrocentrale v Plaveh se bliža
 koncu. Tudi ta centrala, kakor
 smo že pisali, se nahaja pod
 zemljo, ali prav za prav v živi
 skali. Od nje ni videti nobenega
 objekta, samo izkopani material
 priča, kje bi po piliki morali
 biti. V elektrarno priteče voda
 po 6 km dolgem predoru, ki se
 začne nad konalskim železniškim
 mostom v bližini nekdanje dobro
 znane Skalabanove gostilne in
 teče v elektrarno, ki se nahaja
 na desnem bregu Soče nekoliko
 nad plavsko železniško postajo.
 Delavcev skoro ni več. Zaposle-
 ni so sedaj samo specialisti:
 strojniki, monterji, električisti,
 kar priča, da bo plavska elek-
 trarna kmalu v obratu.

S češnje je padel
 Dolina, maja 1940. — Deset-
 letnega Pepčka Karmazina iz
 Doline so lepe češnje zvalile, da
 je splezal na drevo. Toda, ko je
 že bil blizu sladkega sadeža, je
 izgubil ravnotežje in padel na
 tla. Na njegove obupne klice so
 prihiti stariši, ki so ga spravili
 v bolnišnico. Zdravniki so ugo-
 tovlili, da ima zlomljeno levo ro-
 ko. Volja do češnje mu je me-
 nila, kajti zdraviti se bo moraj
 najmanj pet tednov, ako ne na-
 stopijo kake komplikacije.



Slika kaže francoske delegate, ko odhajajo iz hotela Nassauerhofa, Wiesbaden, Nemčija, po prvi seji z nemškimi delegati.

Romantika stare Bosne

Naše mesto pod starim oča-
 kom Trebevićem, ki ga književ-
 niki in povinarji radi imenujejo
 "grad od stolne džamija i mu-
 nara", ima za vse, ki ga prvokrat
 vidijo, posebno za tučce, svojo
 veliko in nenavadno privlačnost.
 Temu pa ni vzrok samo njegova
 prekrasna lega, temveč pred-
 vsem romantičen izgled musli-
 manskih mestnih četrti in pes-
 trovit njegovega prebivalstva.
 Odkar se je Kemalova Turčija
 modernizirala, smo za tučce iz
 zapada prav za prav mi "bližnji
 orient".

Sarajevo je pa tudi za nas,
 njegove stalne prebivalce, vedno
 zanimivo. Pazljivo opazujemo
 in ljubitelju pestrosti nudi Bos-
 na v svojem osrčju vedno in ve-
 dno kaj novega. Notranje življe-
 nje tega našega "šehera" se raz-
 vija čisto na svoj način in us-
 tvarja množico nepričakovanih
 dogodkov in slik, ki jih je težko
 uvrstiti v navadni red in kolo-
 sek. To pa zato, ker je sarajev-
 sko prebivalstvo različno ne sa-
 mo po veri in plemenu, temveč
 tudi po svojem življenju. Na
 splošno vzeto, je notranji živ-
 ljenjski tok našega mesta v ne-
 čem podoben našim rečici Miljacki,
 ki se razliva plitka in na videz
 brezpomembna po svojem širo-
 kom koritu ter veselo hiti in žu-
 bori preko umetno narejenih
 pragov. Zdi se, da je vedno ta-
 ka: mala in krotka kakor potok,
 iz kojega so ljudje hoteli napra-
 viti reko. Ali vsi vemo, da čisto
 iznenada in čez noč naraste in
 "dodje mutna kao oranje", ka-
 kor to baš naš bosenski kmet ta-
 ko silkovito pove, buta s svojimi
 težkimi in pobenelimi valovi ob
 skale, potresa mostove, se vali
 dalje in "valja drvine i kame-
 nje". Prav nekako tako je z živ-
 ljenjskimi pojavi sarajevskega
 mešanstva, ki so dostikrat od-
 visni od nenavadnih in iznenad-
 nih dogodkov. Zdj se pojavijo
 na površju muslimani, zdaj prav-
 loslavni ali katoliki, tudi židje
 imajo včasih svoj delež pri tem.

Pri pogrebu reis-ul-uleme je
 privrela množica muslimanov s
 pobočij v glavne ulice kakor gor-
 ski hudournik. Tudi mi domači-
 ni smo se začudili na prvi mah,
 dasi vemo, da so muslimani pri

nas v večini, da jih je dve tret-
 jini. Ko je vse minilo, so ulice
 zopet dobile svoje vsakdanje ob-
 like, muslimanski element je iz-
 nenada uplahnil in izginitil.
 Prav tako se godi tudi za ča-
 sa velikih praznikov posta Ra-
 mazana. Muslimanske mestne
 četrti oživijo po noči, ljudstvo
 zavalovi in se razlije po Baš-čar-
 šiji in okoli dveh večjih džamij,
 da se zopet makne z ulic in ras-
 suje po svojih domovih.

Dokler trajajo dnevi posta, je
 naše gledališče, ki daje že neko-
 liko-let "sem posebne ramazan-
 ske predstave, vedno nabito pol-
 no in že v naprej vse razprodano,
 dočim v navadnih časih vidite
 le redke muslimane v hramu
 naše Talije.

Ko je svojčas pokojni patri-
 arh posetil Sarajevo, so stopili
 v osrednje pravoslavci. Sprejem
 je bil veličasten, ulice polne sa-
 rajevskih Srbov. V svečani po-
 vorki najprej otroci, šola za šolo,
 vse veselo in navdušeno. Mi
 gledalci stojimo in čakamo, kdaj
 se ta živi drobič zvrsti pred na-
 mi. Stopicajo otroci, noseč cvet-
 je in zastavice, polna jih je uli-
 ca, čeravno zavzemajo dvakrat
 manj prostora kakor odrasli. Še
 in še sipajo nove vrste, brez kon-
 ca in kraja. Stara Srbininja jih
 gleda s ponosom in ljubeznijo in
 mi pravi brez daljnega: "Mo-
 ja ljuba sestro, eto, nešto nisam
 znala da nas ima toliko u ovom
 našem veselom šeheru. Biče još
 Srba, ako Bog da. Slatki moji,
 kako junački korakaju. Gde li su
 moji unuci?" Gleda starka ne-
 mirne vrste, smeje se in briše
 solze. Praznik Bogojavljenja
 kljub zimi in mrazu proslavi vse
 kar leze in gre in vse, "kar se
 krsti sa tri prsta". Zlasti živah-
 no in veselo je na Vrbiću—Cvet-
 no nedelja — ki je veliki pomlad-
 ni praznik za otroke, okrog vr-
 tu nosijo malčki privezane male
 zvončke, a v rokah večje mlade-
 ce vrbovja, simbol novega živ-
 ljenja in prebujenja narave.

Na katoliške praznike, posebn-
 o na Telovo, se pokažejo sarajev-
 ski katoliki. Velike, discipli-
 nirane procesije udeležencev, sil-
 nen pomp, privabi vse polno gne-
 dincev in opazovalcev, ki se gne-
 tejo po glavnih ulicah. Tako je
 to pri nas; življenje gre naprej
 svojo pot; zdaj so igralci gleda-
 lci, zdaj spet narobe: gledalci
 postanejo igralci. Vse se naen-
 krat obrne in izmenja, le ulice
 ostanejo iste, kakor stare kuli-
 se in dekoracije. Zidje ne vrše
 javno svojih verskih obredov,
 pač pa se njihove žene kažejo po
 sarajevskem korzu. One so oni
 živelj, ki je prvi v vsem, kar je
 novo in moderno, bolje: najno-
 vejše in najmoderneje. Prvič,
 ker je to izredno gibčno in do-
 vzetno plemo in živi za danes,
 drugič ker ima največ denarja v
 svojih rokah in ga tudi največ
 lahko potroši.

V raznih orisih in potopisih se
 rado ponavlja, kako sta se tu
 pri nas srečala Vzhod in Zapad.
 Treba pa je poudariti, da se ni-
 sta le srečala, temveč se v toku
 časa povezala, pomešala in tako
 prepletla, da sta tvorila nekaj
 čisto svojega, specifično bosen-
 skega glede prebivalstva, njego-
 ve miselnosti, pa tudi notranje-
 ga in zunanjega življenja bosens-
 kih mest sploh.

Mi smo vse preveč vajeni onih
 naplitenjih potopisov, v katerih
 kar mgolli učnosti in naučeno-
 sti, ki je pa čisto le neresnica in
 nevednost. Koliko zla posejajo
 popotniki, ki iščejo le senzacij in
 begajo nervozno-iz kraja v kraj,
 prepričani, da so v kratkem ča-
 su pogledali stvarem do dna! Le
 redko naletimo na dobre opise in
 potopise naše zemlje, posebno
 pa južnovzhodnih balkanskih

krajev. Tuji popotniki in turisti
 so vse preveč Evropci in si ne
 morejo zamisliti ugodnega poto-
 vanje brez komforta. Nerazpolo-
 ženi že v naprej, vihajo noave,
 ko doženejo, da se pri nas živi
 preprosto in siromašno. To je
 eden izmed vzrokov, da gledajo
 z viška okoli sebe in ne zapazi-
 jo živlega človeka v pravi njego-
 vi podobi in vrednosti, kaj šele,
 da bi ga razumeli. Počutijo se
 strašno kulturni, vzvišeni in bla-
 gorodni nad Balkanci.

Na srečo niso vsi tuji taki.
 Anglež Futman, ki je prepotoval
 vso Jugoslavijo, piše, da je pri
 nas preživljal krašno čase. S po-
 sebnim užitek poudarja, da se
 je počutil tam, kjer je Balkan
 še Balkan, središnjega, kakor
 pa tamka, kjer so mu "nosilci
 kulture na Balkanu" pridigovali
 o njegovi neprosvečenosti in za-
 ostlosti Futman je obšel vse
 naše kraje, pil po vaških krčmi-
 cah in kafanicaš rakijo ali ka-
 vo, poslušal po mestih in trgih
 pevačice, pomešal se pogosto z
 vsami sloji naroda, se imenito
 zabaval ter veselil z njimi na
 njihov način. Opazoval je živ-
 ljenje mest in vasi, občudoval
 naravo in bil zadovoljen.

Naša Bosna je še posebno trd-
 orah za vse, ki jo skušajo opi-
 sati in zajeti-globe njen živ-
 ljenjski utrip. Koliko površnih
 umetnikov je že polomilo svoja
 kopja in pretrpejo poraz, ker so
 le preveč enostavno pojmlili ta
 nad vse komplcirani življenj
 in njegovo posebno stališče v sve-
 tu. Bosna ponosa ali "tužna
 Bosna, sirotica kleta" ta zemlja,
 ki je prestala razne kulturne
 vplive, je tudi v zgodovini mi-
 silila "svojom tvrdom glavom",
 hodila svojo pot in ni nikdar po-
 digla nobeni sili in nobenemu
 gospodstvu. Ponosna in ponika-
 na je živila vse življenje, so dr-
 žala svojih podedovanih tradi-
 cij, predvsem pa se, kakor je že
 tako pri primitivnih, ravnala
 zvesto po svojih zdravih instink-
 tih, ki so jo privedli na pravo
 pot.

Središče vse te tajinstvene in
 starinske Bosne, naše Sarajevo,
 čeravno moderno mesto, živi tu-
 di danes čisto na svoj način. Temu
 je vzrok največ muslimanski
 del njegovega prebivalstva, ki
 se še vedno ni prav živelo v no-
 ve razmere in se privadilo mrz-
 lični hitri in v pospešenem tem-
 pu današnjice.

Pojdite v čisto muslimansko
 mestne četrti Gornjega Saraje-
 va, v ulice, ki se vzpenjajo vse
 višje po planinskih obronkih in
 prepričali se boste kaj kmalu,
 da se je tu vse pritaljivo in zau-
 stavilo. Takaj velikomestni tem-
 po ni gospodar. Vse te hišice,
 ki so se nanizale tako slikovito
 in se čudovito prilagodile nerav-
 ninam in klancev brdovitega o-
 zemlja, nudijo očem čisto svojs-
 ko sliko. Nobeden umetnik ne
 bi mogel odreči vsem tem nav-
 dezno nametanim, slučajnim
 zgradbam in skupinam poslopj
 neki notranji red in harmonijo,
 ki ne moti celote. Neke čisto svo-
 je lepote, za katero pa ne vaš
 odkod prihaja: ali od razporede
 hiš, čudnih "avlij" — dvorišč,
 kapij, prizidkov, stopnišč, pre-
 senetljivih ovinkov in kotičev,
 od ozračja, ki ga dihaš, ali pa
 od divjine in razkomanosti tal,
 ki jih še ni ukrotila ljudska ro-
 ka.

Končno se sprašuješ, ali ni to
 bližina velike planine, ki ti diha
 naproti s svojim silovitim vo-
 njem? Vsi občutki navale nate,
 se pomešajo in ko se položijo, si
 naenkrat na čistem, da je to a-
 tmosfera večne borbe človeka in

prirode, stremljenja k nebeškim
 višavam. Tudi v tem neboglje-
 nem delu mesteca, občutiti me-
 lanholijo in tragiko, ki je raz-
 prostrta nad vso Bosno in nad
 divjimi gromadami njenih plan-
 in. Da, Bosna nam je pokazala
 za hip delec svojega bitja in
 obraza. To je ona nepopisna, di-
 vja romantika, ki leži kakor
 pajčolan tuče nad vsami stvar-
 mi v Bosni; zato ji tudi narod
 pravi "tužna Bosna."
 Milica Mironova.

Angleški admiral Domvile aretiran

**Vodilni zagovornik
prijateljstva
z Nemčijo**

London, 9. jul. — Admiral
 Barry Edward Domvile, ki se je
 proslavil v službi angleške bojne
 mornarice, in njegova žena sta
 bila včeraj aretirana v svojem
 stanovanju in potem internira-
 na. On je star 62 let in v pokoj
 je šel l. 1936. Njegov oče je bil
 tudi admiral.

Avtoritete niso pojasnile vzro-
 ka internacije admiralra in nje-
 gove žene. Znano je le, da je bil
 Domvile vodilni zagovornik pri-
 jateljstva med Anglijo in Nem-
 čijo pred izbruhom vojne. Leta
 1937 je obiskal Nemčijo, kjer se
 je sestal s Hitlerjem in Heinri-
 chom Himmlerjem, načelnikom
 nemške tajne policije.

Pred izbruhom vojne je bil na-
 čelnik organizacije "Link", ki je
 vodila propagando za utrditev
 odnošajev med Anglijo in Nem-
 čijo. Ta je bila razpuščena, ko
 je Anglija napovedala vojno
 Nemčiji.

Rusija formirala novo republiko

Moskva, 10. jul. — Formira-
 nje moldavske republike v okvi-
 ru republik Sovjetske unije je
 bilo naznanjeno. Novo republi-
 ko tvori Moldavija in Besarab-
 ija, provinca, katero je mora-
 la Rumunija odstopiti Rusiji.
 Formiranje mora potrditi vr-
 hovni svet Sovjetske unije.

Polje min podaljšano ob prekopu

Cristobal, Panama, 10. jul.
 Z minami posejano polje ob
 obeh vhodih Panamskega pre-
 kopa je bilo podaljšano. Avto-
 ritate so naznanile uveljavlje-
 nje novih odredb za zaščito
 parnikov, ki plovejo proti pre-
 kopolu. Noben parnik se ne sme
 ustaviti v pristaniščih ob kon-
 ceh prekopa.

Praksa

"Zobozdravnik mi je danes
 priznal svojo ljubezen, mama."
 "Hm, da... Ali ima tudi kak-
 ano prakso?"
 "Prepričana sem. Saj je to ta-
 ko lepo napravil!"

Lepi trenutki

"All je milostljiva gospa do-
 ma?"
 "Ne, ker je prišel gospod dok-
 tor in zdaj je v sedmih nebesih."

Na sodišču

Sodnik: "Koliko ste stari?"
 Priča: "Pet in dvajset let."
 Odvetnik obtožena: "Gospa
 ne more pričati proti mojemu
 klientu."
 Sodnik: "Zakaj neki ne?"
 Odvetnik: "Zato, ker je doka-
 zala, da je izgubila spomin."



Zemljevid Evrope, ki kaže pokrajine, katere so Nemci, Rusi in Italijani kontrolirali 2. julija.

V senci albanskih planin

Prigoda slovenskega vojaka v Makedoniji

Spisal Ivan Jontes

Zdaj se je poročnik na vsa usta zakrohotal. "Za revmatizem v glavi! Ha, ha, ha, imenitno! In povej svojemu kapetanu, da je imel veliko areco pri izbiranju sluge..." Kot ustvarjena sta drug za drugega...

In široko režoč se je krenil nazaj k svoji karavani.

Janez je obstal na mestu kot vkopan v tla in rdeč od jeze kot kuhan rak. Jezen pa je bil najbolj sam nase, kajti slika, ki se je nudila njegovim očem, je postavila na glavo vse njegove zaključke o namenih tuje karavane in njegove spremeljvalca, poročnika Saviča:

Karavano je obdala vojaška straža, ki je bila očitno pod poročnikovim poveljstvom in je Janez prej ni utegnil spaziti, ter jo odvedla v mesto. Procesija se je ustavila pred poslopjem polkovnega poveljstva, kjer so prilecem pobrali orožje, njihov vodja je pa šel v spremstvu poročnika in drugih častnikov naravnost v poslojpe.

Janez je jezno metal travo iz svoje torbe. "In jaz sem bil tako neumen, da se mi je sanjalo o banditskem napadu ob belem dnevu... Butec! Savič ima navsezadnje prav: Juretlič in jaz..."

Popoldne pa je v mestu zvedel, da je tuja karavana sestojala iz beguncev pred maščevalnostjo škofa Fan Nolja, ki se je bil dvignil zoper vlado Ahmeda bega Zoga ter jo pogoltnil iz dežele. Njen vodja je bil mlad, lep pustolovec temne polti, črnih brčic, kakršne tako ščegetajo arca šenski, in iskričeh se temnih očeh in kateremu je bilo usojeno, da bo vzbujal še mnogo pozornosti doma in na tujem — Ahmed beg Zogu, mladi večerajšnji albanski premijer in zdaj začasno begunec brez domovine.

Toda Janez ni imel nobenih simpatij za njegovo smolo. "Hudič te vzemi, tebe in tvojo bando!" mu je želel in ni več.

VII. POLETNI MESECI

Poletni meseci v Debru so bili pusti in dolgočasni. Vročje poletno solnce je požgalo na debaraki planoti še tisto malo zelenja, kolikor ga je bila pomlad prilicala iz nevaležnih flonatih tal in človeka so bolele oči od te rdeče puščave. Tudi mesto je bilo čez dan kot mrtvo, ker nihče ni hotel po nepotrebnem na ulico v hudi vročini; vojaštvo je bilo popoldne na vajah, popoldne pa je iskalo sence v kasarnah, kajti senčna dreva Debar ni poznal, domačini pa tudi niso imeli volje, postaviti po ulicah v pripeki. Le sem pa tja si videl kakega vojaka, ki je šel po opravkih, širokohladnega domačina ali nuni podobno. "bulo"; in včasih kakega osliča, ki je trudno peketal pod svojim tovorom, ne da bi se pri tem zmenil za svojega nič bolj živahnega gonjača ali ostali svet. Šele zvečer je mesto spet oživilo.

Janezu so se ti poletni dnevi zdeli še posebno dolgočasni. Krivja je bila Danica, ki se je bila nad njim silno razhudila in mu kratko in malo prepovedala, da bi ji še kdaj prišel pred oči. Janez je bil pri stvari sicer nedolžen, vendar mu zaenkrat to ni nič pomagalo.

Nesporazum je nastal, ko je nekdo natvezil dekletu, da je postal Janez stalni gost v neki "kafani" ali krčmi, kjer so pred kratkim dobili novo privlačno sobo v podobni brhke, ognjevite dvajsetletnice Ljube, katera je pripadala dvomilijev bratovščini ženski, ki so vedno pripravljene osrečati moški svet s svojo ljubeznijo, ako jih primerno nagradi v denarju. In da jo prepriča, da Janez ne zahaja tja iz poštenih nagibov, je isti človek Danici prisegel, da

je videl ognjevito Ljubo v Janezovem naročju z rokami okrog njegovega vratu.

Kar je bilo pri stvari najbolj nerodno, je bilo to, da Janez slednje ni mogel zanikati, ako se ni hotel lagati: Ljuba mu je enkrat res sedela na kolenskih in ga kratak čas objemala in celo poljubila. Vendar pa je bil fant pri tem povsem nedolžen.

Bil je vroč popoldan in Janez se je zatekel v hlad prve krčme, do katere je prišel. Komaj pa je sedel k mizi ter si omočil suho grlo z vinom, ko je odnekod tako rekoč prifrčala Ljuba in preden se je fant zavedel, kaj se godi z jim, je že obsedela na njegovih kolenskih, ga objemala in mu žgoela v uho: "Moj ljubček!" Potem ga je pa tako vroče poljubila, da se je revežu zavrtelo v glavi.

Ko je naposled spet prišel v oblast svojih čuvstev, je bila Janezova prva misel, da se mora ljubeznive vsiljivke hitro rešiti, če hoče, da bi ga premagala izkušnja. In tega vendar ni hotel, prvič, ker se je ljubezni deklet z ulice bal, drugič je bil pa zaljubljen v Danico, kateri se ni hotel izneveriti. Toda lahko pomisliti, težje izvršiti! Ljuba je bila res tako srčkan vrah in njen objem tako opojen, da bi zapeljala še starega puščavnika, a Janez je bil vendar mlad, življenja poln fant. Tako se je zgodilo, da je Janez proti svoji volji predlozil okleval in ko ga je zapeljivka poljubila v uho ter vanj zagolčala: "Ljubček, pojdi z menoj, ker jaz sem žejna tvoje ljubezni..." je postal pijan kot od najmočnejšega vina in njegova in načne trdna volja se je začela mehčati kot vosek na ognju. In kdo ve, morda bi bil podlegel? Prav za prav bi bilo treba reči: skoro gotovo, da ga ni v kritičnem trenutku streznil prihod njegovega tekmeča pri Danici, poročnika Saviča.

Ko je poročnik vstopil, se je Janez zdrzil, pobledele in bil v hipu spet gospodar svojih čuvstev. S pridruženim vzdikom: "Beži k vragu, zapeljivka!" je razklenil njene roke ter jo porinil proč od sebe, sicer ne preveč trdo, a vendar.

Dekle je jezno zardečilo ter ga ošinilo z zaničljivim pogledom. "Tak fant!" se je zaničljivo zmrdnila. "Vsakega oficirčka se ustraši!"

Janez je vstal ter pozdravil poročnika. Pri tem si je mislil: "Če bi ti vedela, da moj strah ne velja njemu, temveč tebi..."

Poročnik pa se ni utegnil pobaviti z Janezom. Ljuba, ki ji je njegov prihod iztrgal Janeza, se je zdaj lotila njega na isti način kot prej Janeza. Ali tudi poročnik se je je otepal: "Ne maram ostankov za navadnimi vojaki...", da si jo je prišel k sebi in je pohota na njegovem obrazu in v očeh zgovorno zatrjevala, da bo dekle to pot uspelo. Ona je na to odgovorila s tem, da je zaničljivo zamahnila proti Janezu: "On je preneumen za kaj takega..." potem pa se ognjevito oklenila nove žrtve.

Janez je vstal ter odšel. Ko se je zunaj obrnil, je videl, da sta poročnik in dekle odhajala v njeno sobo.

Janez je bil vesel, obenem pa ga je bilo močno sram slabosti, ki ga je bila obvladala, ko ga je objemala Ljuba. Navsezadnje pa se je za silo potolažil s plehkim izgovorom: "Sicer pa ni moja krivda, da sem postaven fant, kakršnega takole dekle ne vidi čisto... Nji pa tudi ni zameriti, da si je pozelela mene, čeprav ni pričakovala, da bi jo pustil praznih rok..."

Vendar tisti večer ni šel k Danici. (Dalje prihodnjic)

Intrige glede združevanja in kdo je kdo pri SSPZ

Piše Anton Zaitz, bivši gl. odbornik SSPZ

(Nadaljevanje.)

Debate na sejah gl. odbora

V tistem dopisu (december 1938) sem med drugim omenil, da se ne bojim, da se tudi to pot zanimam za združitev ni prav prišlo, ker je premože zanimanja na vrhu. Gl. odborniki ne glede, kako so člani po članstvu, lahko mnogo pripomorejo, ako idejo združitve zagovarjajo. Iz skušenj vemo, da, ako hoče nekdo na vrhu pobijati združitev, lahko potegne za seboj večino. Ker sem sedaj sam eden tistih na vrhu pri "koritu," je potrebno, da povdarim, da od moje strani ne bo nikake ovire, ker se zavadam, da ne bi bilo pravilno postavljati koristi posameznika pred koristi skupnosti. Svetoval sem, naj bi se sestali skupaj predstavniki sorodnih organizacij in napravili nekak načrt, če pa ne, potem je treba kar pozabiti na očitke "na vrhu ste krivi!"

Prve dni v februarju, dober mesec pozneje po tistem dopisu, se je vršila seja glavnega odbora

in jaz sem zaradi tistega dopisa prejel od odbornikov lekcijo. Kaj da pišem, razumejo, da ne mislim slabo, a kot odbornik bi ne smel kaj takega pisati. V svojem poročilu na tej seji sem med drugim omenil tudi, da imam glede združitve poseben spis, katerega bom prečital na seji. (Zapisnikar je zadnje popolnoma črtal iz poročila, ni pa črtal Rusovega besedila, ki se je tudi nanašalo na združitev in kar sem takoj tam pobil s citiranim predlogom, sprejetem na prejšnji konvenciji.) Br. Rus je v svojem poročilu glede združenja omenil tole: Zadnje čase se vedno bolj pogosto rine v ospredje stara zadeva "združitve". Po sklepu zadnje konvencije nima ta odbor pravice poseči v to razpravo brez poziva ali vabila kake druge organizacije. Kot celota se je ta odbor držal sklepa konvencije, čeprav je mogoče kateri izmed nas (mislim je mene) prekoračil ta zaključek in na neuraden način dal povod za

polemiko, ki utegne v gmotnem oziru škodovati organizaciji.

Ko smo potem na dolgo in široko debatirali o združenju ter sem bil nemalokrat čisto sam, sem citiral sprejeti predlog na milwauški konvenciji in pobil Rusovo trditve, da po sklepu zadnje konvencije nima odbor pravice vmešavati se v razpravo združenja. Glede združitve je bil na zadnji konvenciji, to je na milwauški, sprejet sledeči predlog: predlog br. Bernika, da se poveri bodočemu glavnemu odboru, da deluje za sporazum in združitve z drugimi slovenskimi brataki organizacijami. V vsem konvenčnem zapisniku ne boste nikjer našli gornje Rusove trditve, da ta odbor nima moči itd., s katerim se je hotel maščevati nad menoj oziroma nad mojim preloženim dopisom. Zapisnikar je pa izpustil iz zapisnika vse moje glede združitve, pustil pa je v zapisniku zavajalno in izmišljeno prepoved "vmešavanja gl. odbora v združenje," katero sem pobil s navedenim citatom iz konvenčnega zapisnika, kar bi po vsej pravici moralo biti črtano iz zapisnika, ker ni odgovarjalo dejstvu.

Na tisti seji se je debata o združenju zaključila, ne da bi bili sprejeti kakšen predlog ali zaključek. Jaz sem želel, da bi

SHE'S MISS EXPOSITION



Lila Deane is this pretty young woman who has been chosen Miss Exposition for the Fair in '40 on Treasure Island. She is to reign over the 1940 Golden Gate International Exposition as one of the streamlined beauties of the Golden Days of '40 show.

se seja izrekla, da je gl. odbor pripravljen pogajati se z drugimi sorodnimi organizacijami, pa nisem uspel. Nahrulili so me, da sem načuvan od SNPJ in da me tam potiskajo po kostanj v žerjavico. Br. Rus je pa takoj, kakor je bila vselej njegova navada, kadar je bilo kaj takega, da se on ni strinjal, obrnil debato v drugo smer. Konvencija se bliža, je rekel, čeprav je bilo od iste še leto in pol pa se mu je neznanako mudilo, da se popravijo pravila in poljšje popravki pravočasno na zavarovalniški departmanj. Tako se mu je potem glede konvencije mudilo tudi na vseh ostalih sejah, in veste, kaj je bilo nazadnje? Zadnje dni, komaj par tednov pred konvencijo, se je šele pričelo pravo delo na pravilih. Tistega v konvenčnem zapisniku, da mora gl. upravni odbor vse spremembe objaviti vsaj tri mesece pred konvencijo, ni videl noben delegat, čeprav so se trije mesece skrčili na Komaj par tednov, tako da društva res niso utegnili razpravljati o novih pravilih. Omenil sem mu to neštokrat v uradu, da bo zakasnitve on kriv in nihče drugi, ker je konvencijo mešal zraven samo takrat, kadar je bil na razpravi združenje, potem pa pozabil nanjo.

Pismo gl. tajnika SNPJ jim je zaprlo sapo

Prve dni v septembru 1939 smo imeli polletno sejo gl. odbora v Indianapolisu, Ind. V svojem poročilu sem glede združenja samo na kratko omenil, da se nisem spremenil svojega mišljenja glede združenja od prejšnje seje.

Združitev je omenil v svojem poročilu tudi gl. predsednik Kvartich. Nekaj mesecev prej sem čital v glasilu, da je bila precej vroča razprava glede združenja na federacijski seji v Pennsylvaniji. Glas za združenje je rasel, čeprav jaz nisem pisal tiste mesece v prilog združenju.

Naš diplomat, ki je o združenju molčal in bil v srcu vedno proti, seveda ni mogel prezreti zanimanja za združenje in ker

hoče biti vedno na pravi strani in mu ni prav nič napraviti skok z enega ekstrema na drugega, je v svoje poročilo vključil filozofsko besedilo v prilog združenju. Piše: "Vprašanje bodočnosti je, koliko časa se bodo mogli ali hoteli vzdrževati po dva ali tri društva. Koliko časa se bodo mogli in hoteli pejljati medsebojno vojno za dobavo novega članstva, za katero mora članstvo vsake posamezne organizacije neposredno prispevati svoj davek? Je pri tem še veliko drugih vprašanj, ki so neodgovorjena. Gotovo je, da vsak posamezni človek, ki je član treh organizacij, prispeva za upravo treh organizacij in treh društev vsoto \$500 zavarovalnine. Slišim, da na javnih shodih ponavljajo odborniki ene ali druge organizacije besede: Zakaj bi se ne združili?, kot skupina pa o vprašanju molče (Omeni še JSBF, zakaj je zaspala, ko je bila poklicana za rešitev tega vprašanja)."

Fogelj ga no, kako se je spreobčnil, so gotovo modrovali člani, ko so čitali zapisnik in dobre besede v prilog združenju, izražene po osebi, ki je nekoč pomagal s tožbo preprečiti združenje in naprtiti organizaciji stroške in ogromno moralno škodo. Sedaj pa bo združitve, ker je tudi Rus za to, so si mnogi mislili. Nekaj je pa le bilo takih, ki so dvomili v iskrenost zapisanih lepih besed — in med temi sem bil tudi jaz. Nisem se mogel več vzdržati, da ne bi povedal par krepkih, ko smo debatirali o združenju. Se pozna, da se konvencija bliža, zato je treba demagoške besede v poročila, da se ne zamermimo članom! Zakaj ne dokažete svoje iskrenosti z dejanji! Kaj se boste vedno igrali farizeje, na dan z akcijo, ne samo z besedo!

Debata o združenju na tisti seji je postala zelo vroča, zunaj dvorane so pa kričali "Extra, extra!" ker se je ravno tiste dni pričela vojna v Evropi — v dvorani smo se pa združevali, da je bilo kaj!

Rus je skoraj vso debato molčal. Mislim si je, naj se le izkažlja Zaitz, nazadnje bom jaz že

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila na veselice in shode, visticne, časnika, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerno, enajako delo prvo vrste

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 SO. LAWDALE AVENUE

Tel. Bushwell 6904

CHICAGO, ILLINOIS

kako zvil, da ne bo iz vsega skupaj nič.

"Mi se ne bomo nobenemu ponujali in metali pod noge!" je glasno rekel Pucel in drugi so mu pritrdjevali.

"Kaj pa pismo od gl. tajnika SNPJ?" sem mu segel v besedo skoraj že izčrpan.

Pismo? Kakšno pismo? so strmeli vame. Besede ni bilo mogoče dobiti, ko sem jo pa končno dobil sem zahteval, naj naš gl. tajnik prečita pismo od gl. tajnika SNPJ. Vedel sem, da ga ima, ker ga je čital v uradu.

Rus je prečital pismo gl. tajnika SNPJ, ki se je glasilo, da sta se v njih uradu nedavno zglasila dva agenta, ki sta rekla, da sta bila v našem uradu in da bi bila pripravljena pomagati do združenja. Gl. tajnik SNPJ potem omenja, če bi se združili, bi bilo boljše, da bi združevalno delo izvršili sami brez tujih agentov, in če se SSPZ želi posvetovati glede združenja s SNPJ je SNPJ pripravljena stopiti vsak čas z nami v pogajanja.

Prečitano pismo je porazno vplivalo na one, ki so pravkar zatrjevali, da "se ne bomo nikomur ponujali in da ne bomo mi pričeli."

Prišel sem do besede in takoj predlagal, da se pismo vzame na znanje in da gl. odbor SSPZ

sprejme vabilo in je pripravljeno pogajati se o predmetni stvari.

(Dalje prihodnjic.)

Alli ste že naročili Prosveto Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To edini dar trajne vrednosti, ki za mal denar lahko pošljete v domovino.

NAZANILLO

Sedaj, ko se je vojna razširila v Sredozemsko morje, je izgled da dokler ne bo miru, sploh ne bo goče importirati blaga iz Jugoslavije.

Nazanjanjo pa, da vsaj z nekaj blagom smo se založili dokler ni bila še prilika. Med drugim je v vrsti svetovno-slaven "Bahovec" vilni čaj iz Ljubljane, pravi čaj.

PLANINKA ČAJ

ki je zdravilo neprekosljive vrednosti pri obolenju želodca, ledvic, jeter, črevesja. Urejuje zaprtje in ne prebavo. Utrjuje kri in ženska ga sebo uspešno rabijo v prehodnih in drugih težkočah.

Dobili smo sedaj še izredno v pošiljatev, toda vse nam je mnogo dražje kakor prej, zato primorani nekoliko zvišati ceno, nedoločeno čas stane: 1 škatlica — 2 šk. \$2.40, — 3 šk. \$3.50. Pošiljamo mi.

Tudi nekatero drugo blago je zalogi. Pišite po cenik.

STEVE MOHORKO CO
794 So. 2nd St. Milwaukee,

Pišite še danes po CENIK SLOVENSKE KNIJG KNJIGE v angleščini.

NE ZAMUDITE TE PRILIKE po izvanredni ceni

The Garden Encyclopedia

1400 STRANI — 750 SLIK
vključno 250 FOTOGRAFIJ
NAPISALI NAJBOLJŠI AMERIŠKI VRTNARSKI VEŠČAKI IN IZDAL
E. L. D. SEYMOUR, B. S. A.

Ena sama knjiga, ki vam omogoča celo vrsto vrtnarskih knjig. Ta knjiga je bolj popolna, bolj zanimiva, bolj razumljiva in bolj uporabljiva, kot katerikoli druga vrtnarska knjiga.

Čudili se boste in veseli boste, ko boste videli, kako natančno vse vrste vrtnarskih knjig. Ta knjiga je bolj popolna, bolj zanimiva, bolj razumljiva in bolj uporabljiva, kot katerikoli druga vrtnarska knjiga.

Cena samo \$4

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO
216 West 18th Street, New York, N.Y.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklopu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vsak član, za člano ali nečlane \$6.00 na leto naročnina. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.20 na tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni varoka, reči, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Zdrav. državo in Kanado \$6.00	Za Člano in Chicago je \$7.50
1 tednik in..... 4.50	1 tednik in..... 5.10
2 tednika in..... 7.00	2 tednika in..... 7.70
3 tednike in..... 9.50	3 tednike in..... 10.30
4 tednike in..... 12.00	4 tednike in..... 12.90
5 tednikov in..... 14.50	5 tednikov in..... 15.50
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, pošljite potpisano vsoto denarja ali Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupaj naročen na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storite, tedaj mora upravništvo izkati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime..... Čl. društva št.....
Naslov.....
Ustavite tednik in ga pošljite k moji naročnini od sledenih članov moje družine:
2)..... Čl. društva št.....
3)..... Čl. društva št.....
4)..... Čl. društva št.....
5)..... Čl. društva št.....
Mesto..... Država.....
Nov naročnik..... Star naročnik.....